

Значителни са постиженията след 9. IX. 1944 г. на факултета в развитието на научноизследователската работа по физика. За 25 години народна власт израсна едно ново четвърто поколение от наши най-млади научни работници — физици, някои от които вече имат сериозни и общопризнати научни постижения. Макар че изживяхме, както вече споменах, един период на подценяване на научноизследователската работа във факултета, Физическият факултет с чест запази мястото си на първостепенно научно звено на общия научен фронт у нас. Една важна организационна стъпка за подобряване на научната работа във факултета беше създаването към него през последните 10 години на няколко проблемни лаборатории. Макар и все още те да не са укрепнали с кадри и материална база, в тях е поставена вече сериозна научна проблематика и те дават важни както теоретически, така и практически научни резултати.

Физическият факултет участва сериозно в разработката на всички проблеми, по които се работи на общия физически фронт у нас от проблемите на астрофизиката, космичната физика и геофизиката, през проблемите на физиката на обикновения свят, до проблемите на физиката на микро-света и на елементарните частици. В един единствен доклад обаче не е възможно да се даде даже бегла картина на широкия диапазон от научни изследвания у нас по целия физически фронт, проведени през време на 25 години народна власт. Това имат за задача да направят всички доклади на настоящата тържествена сесия.

РАЗВИТИЕТО НА МАТЕМАТИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ ПРЕЗ ПЕРИОДА 1944—1969 ГОДИНА*

Дойчин Дойчинов

Един 25-годишен период е достатъчно голям отрязък от време, за да заслужава да бъде подложена на преглед и оценка дейността на един такъв важен научноизследователски и учебно-преподавателски център в нашата страна, какъвто е Математическият факултет на Софийския университет. Тази година обаче ние отбелязваме едно забележително 25-летие. Навършват се 25 години от деня на социалистическата революция в България, най-светлата дата в най-новата ни история, представляваща преломен момент в цялостното развитие на нашата родина. 9. IX. 1944 г. е началото на нова епоха в историята на България, това е денят, в който тя под мъдрото ръководство на БКП започна строителството на новото социалистическо общество. Още в самото начало на това строителство беше ясно, че науката е призвана да изиграе важна роля в изграждането на новия живот. Социализмът и науката са неотделими.

Когато на забележителния V конгрес на БКП, начертал пътищата за развитие на нашата Родина, Георги Димитров посочи като най-непосред-

* Доклад, изнесен на 5 май 1969 г. на тържествена сесия по случай 25-ата годишнина от победата на социалистическата революция в България. *Бел. ред.*

ствени задачи индустриализацията и електрификацията на страната, както и издигането на материалното и културното равнище на трудещите се, ясно беше, че тези големи задачи не могат да бъдат разрешени без непосредствената помощ на отделните науки, в това число и на математиката.

В своя доклад пред VII конгрес на БКП през юни 1958 г. др. Т. Живков, след като изрично отбеляза постиженията на някои науки и по-специално на математическите науки у нас, постави вече конкретни изисквания, засягащи учебно-възпитателната работа във висшите учебни заведения, както и планирането и съгласуването на научноизследователската дейност.

Но истинско признание за голямата и основна роля на математиката в съвременната научно-техническа революция, а и оттам и за нейното голямо значение за развитието на нашето общество бе изразено на IX конгрес на БКП през ноември 1966 г. В своя доклад др. Тодор Живков каза тогава следното: „Технико-икономическите проучвания, икономическата и научно-техническата информация трябва да се издигнат на съвременно равнище. Необходимо е да се ускори приложението на математическите методи в икономиката, внедряването на изчислителната техника за обработка на данни и изграждането на единна система от изчислителни звена в страната.“ В директивите на конгреса за петгодишния план за развитието на народното стопанство на НР България през 1966—1970 г. е записано следното: „Ускоряването на техническия прогрес изисква да се разширяват мащабите и да се повишават темповете както на фундаменталните научни изследвания, така и на изследванията с чисто приложен характер“ и по-нататък: „Да се внедрява изчислителна техника при обработката на икономическата, научната и техническата информация. Да започне изграждането на единна система от изчислителни звена за обработка на икономическата информация в страната. Широко да се прилагат математическите методи при обработката на икономическата информация и в ръководството на народното стопанство отделните отрасли и предприятия.“

Най-сетне Юлският пленум от миналата 1968 година, посветен на основните насоки за по-нататъшното развитие на системата на управление на нашето общество, отново потвърди голямата роля, която се отрежда на науката изобщо и на математиката в частност за осигуряването на истински научен подход в управлението на всички сфери на нашия икономически и обществен живот.

Това все по-голямо внимание, което се отдава на математиката у нас, разбира се, не е случайно. То е отражение на обективния факт, че математиката днес, отивайки все по-далече в своите абстрактни области, в същото време създаде мощни методи за нейното приложение както в другите науки, така и в практиката. Широката математизация на науките, както и все по-непосредственото използване на математическите методи в управлението на икономиката и обществото са характерни моменти на нашата съвременност.

Математическият факултет на Софийския университет живя през изтеклото 25-летие богат, твърде разнообразен живот, характеризира се с важни структурни промени и значителни научни постижения. Разглежданият период обхваща дейността на математици, които условно бихме могли да отнесем към четири различни поколения. Това е най-напред поколението на бившите академици и професори Табаков, Попов, Ценов, Чакалов и Обрешков, поколение, което има неocenими заслуги за развитието на българската матема-

тика въобще и на Математическия факултет в частност. Това е по-сетне поколението на днешните наши академици, член-кореспонденти и професори. След него идва поколението, чиито представители са днешните доценти в Математическия факултет. Най-сетне в последните години на този период започнаха своята работа във факултета и най-младите наши колеги — днешните асистенти, някои от които дадоха вече своите първи приноси в математическата наука.

Трябва с присърбие да отбележим, че в течение на последните 5—6 години факултетът, а с него и българската математика понесе тежки загуби — отидоха си от нас академиците Н. Обрешков, Л. Чакалов, К. Попов, Ц. Ценов, безвременно ни напусна и доц. Й. Дуйчев.

Нека хвърлим един кратък поглед към историята на факултета. Още със създаването на висшите училища през 1889 г. и по-сетне на университета през 1904 г. се създават три катедри — катедра по Основи на висшата математика, по-сетне, в 1922 г., преименувана в катедра по Диференциално и интегрално смятане, катедра по Висша алгебра и катедра по Висш анализ. По-късно се създават и катедра по Геометрия и катедра по Аналитична механика. Тези пет катедри са влизали в състава на Физико-математическия факултет и това положение било неизменно до 9. IX. 1944 г.

Днес Математическият факултет наброява осем катедри, в чиито състав се включват общо 6 професори, 10 доценти, 4 главни асистенти, 5 старши асистенти, 19 асистенти и 5 стажант асистенти.

Катедрата по Диференциално и интегрално смятане, която, както споменахме, е започнала своето съществуване като катедра по Основи на висшата математика, е била ръководена най-напред, до 1909 г., от проф. А. Тинтеров, който е чел лекции по алгебричен анализ. От 1909 г. тези лекции са четени от доц. Г. Стоянов, починал 1912 г. От 1914 г. за редовен доцент при катедрата е избран К. Попов, дотогава асистент по астрономия. През 1920 г. той е избран за извънреден професор, а през 1922 г. за редовен професор. Тогава катедрата бива преименувана и получава името, което носи и днес. От 1951 г. катедрата се поема от нейния сегашен ръководител проф. Я. Тагамлички. Преди 9. IX. 1944 г. съставът на катедрата се е изменял през различни периоди, като обикновено се е състоял от един професор и един асистент. Покойният академик Н. Обрешков и член-кореспондент Г. Брадистилев са били асистенти при тази катедра. След 9. IX. 1944 г. като асистенти в катедрата са работили Д. Дойчинов, Д. Шопова, Д. Добрев, Д. Скордев и Ив. Проданов. В настоящия момент катедрата се състои от ръководителя проф. Я. Тагамлички, доц. Д. Скордев, доц. Ив. Проданов, гл. асист. Д. Шопова и асистентите А. Мадгерова и П. Недевски. Преди 9. IX. 1944 г. в катедрата са четени лекции по диференциално и интегрално смятане, алгебричен анализ, застрахователна математика, редове на Фурие, интегрални уравнения, вариационно смятане. След 9. IX. 1944 г. са четени лекции по диференциално и интегрално смятане, теория на реалните функции, функционален анализ, редове на Фурие, интегрални уравнения, комбинаторна топология, обща топология, равномерна топология, алгебрична топология, линейни топологични пространства, нормирани пръстени, абелови локално-компактни групи, вариационно смятане, външна балистика, методи на Поанкаре, рекурсивни функции, теория на множествата. Освен членовете на катедрата като нейни сътрудници са чели лекции Л. Чакалов, Вл. Чакалов, който е бил и аспирант при катедрата, К. Дочев, Д. Дойчинов.

В катедрата по Висша алгебра до 1910 г. лекциите са били четени от проф. Сп. Ганев. От 1910 те се поемат от проф. Ем. Иванов. През 1923 г. ръководител на катедрата става Н. Обрешков, отначало доцент, след това — от 1925 г. — извънреден професор и от 1928 г. редовен професор. На 9. IX. 1944 г. имала един редовен член — своя ръководител. След 9. IX. 1944 г. като асистенти в катедрата, вече преименувана в катедра по Висша алгебра и теория на вероятностите, са работили Й. Дуйчев, по-сетне доцент при катедрата, Р. Денчев, С. Тодоринов, Бл. Сендов, Д. Димитров, Т. Кирпикова. След смъртта на акад. Обрешков през 1963 г. катедрата се ръководи от доц. Дуйчев, а след неговата смърт в 1966 г. ръководството се пое от доц. К. Дочев. Понастоящем катедрата се състои от ръководителя доц. Дочев, гл. асист. Д. Димитров и асист. Гр. Недялкова (в момента аспирантка в СССР). Преди 9. IX. 1944 г. в катедрата са били четени лекции по висша алгебра с теория на числата и по теория на вероятностите. След 9. IX. 1944 г. са били четени следните лекции: висша алгебра с теория на числата, теория на вероятностите, математическа статистика, теория на числата, линейна алгебра, теория на редовете, алгебрични полета, теория на Галуа, теория на групите, обща алгебра, асоциативни алгебри, пръстени и модули. Като сътрудници на катедрата са чели лекции Ив. Байчев и Мих Гаврилов.

Пъв ръководител по катедрата по Висш анализ е бил проф. Ем. Иванов, който изпълнявал тази длъжност до 1910 г. От 1914 г. до 1952 г. ръководител на Катедрата е бил Л. Чакалов, който е бил и единствен неин член до 9. IX. 1944 г. От 1952 г. катедрата се поема от сегашния ѝ ръководител акад. Л. Илиев. След 9. IX. 1944 г. катедрата е била натоварвана и с редица други функции, произлизащи от възникналите нови задачи пред Математическия факултет. На нея бяха последователно възлагани грижите относно обучението по методика на преподаването на математиката в средните училища, организирането на четения и написването на учебници по елементарна математика за студентите по математика, създаването на специализацията изчислителна математика. В нея са работили през различни периоди твърде много математици, голяма част от които са преминали в отделните се след това катедра по Методика на математиката и катедра по Изчислителна математика. Те ще бъдат споменати по нататък, когато ще стане дума за работата на тези катедри. Освен тях като асистенти при катедрата са работили П. Шопов, Т. Генчев, Т. Аргирова. В момента катедрата се състои от ръководителя ѝ акад. Л. Илиев, доц. Т. Генчев, доц. Б. Пенков, ръководител на сектора по Теория на вероятностите и математическа статистика, гл. асист. Т. Аргирова, асист. П. Бояджиев, стаж. асист. А. Атанасов (в момента на аспирантура в СССР). Преди 9. IX. 1944 г. в катедрата са били четени лекции по висш анализ (теория на аналитичните функции и диференциални уравнения) и по вариационно смятане. След 9. IX. 1944 г. са били четени следните лекции: теория на аналитичните функции, геометрична теория на аналитичните функции, теория на целите функции, конформни изображения, квазиконформни изображения, риманови повърхнини, гранични задачи в теорията на аналитичните функции, обикновени диференциални уравнения, частни диференциални уравнения, собобщени функции, някои въпроси от функционалния анализ и частните диференциални уравнения, алгебрична топология и функции на много комплексни променливи, елементарна математика, елементарна алгебра, елементарна арит-

метика, елементарна геометрия, методика на математиката, методика на физиката. Лекциите към сектора по изчислителна математика ще бъдат изброени по-нататък. Като сътрудници на катедрата са чели лекции Е. Божоров, Г. Каратопраклиев, П. Русев, Сп. Манолов Ст. Димиев.

През 1945 г. бе създадена катедра по Математическа статистика и застрахователна математика, чието ръководство бе възложено на акад. Н. Обрешков, останал неин единствен член до 1963 г. През годините 1951—1954 аспирант към катедрата е бил Б. Пенков. През 1963 г. катедрата бе преименувана в катедра по Теория на вероятностите и математическа статистика и поради смъртта на акад. Н. Обрешков нейното ръководство временно бе поето от декана на факултета проф. А. Матеев. В 1965 г. катедрата бе временно закрыта, като към катедрата по Висш анализ бе открит сектор по Теория на вероятностите и математическа статистика, в който днес се числи доц. Б. Пенков. В сектора по Теория на вероятностите и математическа статистика към катедрата по Висш анализ са четени следните лекции: увод в теория на вероятностите, теория на вероятностите, математическа статистика, стохастични процеси, марковски вериги, теория на информацията. Освен от доц. Б. Пенков лекции са четени и от К. Попов, Ив. Кацаров, Ем. Симеонов и А. Обретенов, който понастоящем е хоноруван доцент при факултета.

Първи преподавател по геометрия е бил чехът Теодор Монин, който е чел лекции по дескриптивна геометрия, аналитична геометрия и синтетична геометрия от 1889 г. до 1891 г. След него е бил преподавател чехът Владислав Шах, който през годините 1891 до 1894 е чел лекции по сферична тригонометрия и аналитична геометрия. Особени заслуги за преподаването на геометрията в университета има чехът Антон Шоурек, извънреден преподавател по математика от 1890 г., редовен преподавател от 1893 г., след това редовен професор. От 1921 г. до смъртта си в 1926 г. той е бил редовен професор-титуляр на катедрата по Геометрия. Чел е лекции по аналитична геометрия, синтетична геометрия, дескриптивна геометрия, диференциална геометрия, висша геометрия, кинетика на пространството, теория на криви линии и повърхнини и други. Шоурек има големи заслуги за организирането и снабдяването с литература на математическата библиотека при Физико-математическия факултет — едно ценно наше богатство, чието систематично попълване през последните години за съжаление не се извършва така, както бихме желали. От 1926 до 1948 г. ръководител на катедрата е бил професор Д. Табаков, доцент от 1920 г., извънреден професор от 1923 г., редовен професор от 1941 г. Чел е лекции по аналитична геометрия, проективна геометрия, дескриптивна геометрия, диференциална геометрия. На 9. IX. 1944 г. катедрата е имала състав: проф. Д. Табаков, доц. Б. Петканчин, асист. А. Матеев. От 1948 г. катедрата се поема от сегашния ѝ ръководител акад. Б. Петканчин. След 9. IX. 1944 г. в катедрата са работили А. Матеев като асистент, доцент и професор, Ал. Гъонов като аспирант, асистент и доцент, Н. Мартинов като асистент и доцент и освен това Сп. Манолов, Ив. Михайлов, Н. Стоев, А. Пейнерджиева и сегашните асистенти при катедрата. В момента катедрата се състои от ръководителя ѝ акад. Б. Петканчин, проф. А. Матеев, доц. Ал. Гъонов, доц. Н. Мартинов, ст. асист. Ив. Иванова-Каратопраклиева, асист. А. Лангов, асист. К. Петров, асист. Г. Енева, асист. Ст. Хинева (в момента на аспирантура в СССР), асист. Д. Вакарелов и стаж. асист. Р.

Пиперов. Видовете лекции, които са били четени при катедрата преди 9. IX. 1944 г., бяха споменати по-горе. След 9. IX. 1944 г. са четени лекции по аналитична геометрия, проективна геометрия, дескриптивна геометрия, диференциална геометрия, основи на математиката, афинна диференциална геометрия, теория на външните форми, тензорен анализ и риманова геометрия, проективни равнини, диференцируеми многообразия и разслояеми пространства, групи на Ли и интегрална геометрия, двуосна геометрия, елиптическа геометрия, елементарна геометрия, математическа логика. Като сътрудници на катедрата лекции са чели Гр. Станилов и В. Топенчаров.

Пръв ръководител на катедрата по Теоретична механика е проф. Сп. Ганев, назначен през 1893 г. за извънреден преподавател по механика и висша алгебра, доцент от 1897 г. и от 1904 г. извънреден професор и зав. катедрата до 1911 г. След него титуляр на катедрата е станал Ив. Цонев — асистент от 1909 г., доцент от 1914 г., извънреден професор от 1919 г., редовен професор от 1922 г. От 1951 г. катедрата се ръководи от проф. Бл. Долапчиев. Преди 9. IX. 1944 г. освен Бл. Долапчиев в катедрата е работил и А. Стоянов като асистент, доцент и професор до 1942 г. и Н. Минков, като асистент. След 9. IX. 1944 г. в катедрата са работили като асистенти Сп. Манолов, Ив. Чобанов, Л. Ринтел, В. Диамандиев, Г. Паскалев, Н. Стоев, З. Запрянов. Понастоящем катедрата се състои от ръководителя чл.-кор. Бл. Долапчиев, доц. Ив. Чобанов, гл. асист. В. Диамандиев, ст. асист. З. Запрянов, асист. Н. Стоев, стаж. асист. Р. Стоянова. Преди 9. IX. 1944 г. в катедрата са четени лекции по аналитична механика. След 9. IX. 1944 г. са четени следните лекции: аналитична механика, векторно и тензорно смятане, хидромеханика, аеродинамика, теория на потенциала, теория на вихрите, теория на еластичността, устойчивост на движението, газова динамика. До 1952 г. катедрата е осигурявала и четенията по висша математика за нематематици. Като сътрудници на катедрата лекции са чели Ив. Димовски и Ат. Анчев.

Катедрите по Диференциално и интегрално смятане, Висша алгебра и Геометрия са обслужвали и продължават да обслужват с лекции по съответните дисциплини студентите физици.

През 1952 г. с цел да бъдат посрещнати нуждите от четения по Висша математика за студентите химици и за тези от други нематематически специалности, които четения дотогава се поемаха от катедрата по Теоретична механика, бе създадена катедрата по Обща и приложна математика. Ръководството на катедрата до 1958 г. бе възложено на акад. Ив. Ценов, а след това на сегашния ѝ ръководител проф. А. Матеев. Пръв асистент при катедрата е бил В. Диамандиев, който от 1966 г. премина към катедрата по Теоретична механика. Въпреки специфичните задачи на катедрата тя постепенно бе комплектувана от математици с подчертано теоретични интереси. Понастоящем в нейния състав влизат доц. Д. Дойчинов, ст. асист. Н. Хадживанов (в момента аспирант по топология в СССР), асистент К. Тодоров, асист. П. Петков (в момента аспирант по математическа логика в СССР) асист. Ст. Георгиева-Петкова (в момента аспирант по алгебрична топология в СССР) и стаж. асист. Я. Кинтишев. В катедрата се четат лекции по висша математика за студентите химици, биолози, биохимици и микробиолози, геолози, географи и други. Освен това към катедрата са четени лекции по обща топология и по алгебрична топология. Като сътрудници на катедрата са чели лекции Б. Пенков, А. Обретенков, Д. Добрев, Ив. Димовски, М. Гаврилов, Ст. Димиев.

От началото на 50-те години в целия свят станаха твърде актуални изследванията по изчислителна математика и използването на автоматични сметачни машини. Ставаше при това все по-ясно, че се касае за едно развитие, което има непосредствено отношение към практическите въпроси на материалното производство и управлението на обществото. Трябва да отбележим, че въпросите на изчислителната математика имаха почва у нас преди всичко поради работите на Обрешков, Чакалов и Илиев върху разпределението на стойностите на функциите. Въпреки това заслугата за първите конкретни стъпки за приобщаване на българската математика към научноизследователската и практическата дейност в областта на изчислителната математика в света се пада на акад. Илиев. Той бе първият у нас, който видя необходимостта да бъдат взети своевременни мерки в това отношение. Без неговите извънредно навременни и твърде активни постъпки пред ръководните органи в нашата страна, в резултат на които бяха изпратени на специализация в СССР млади математици и бе снабден Математическият факултет с най-необходимата начална материална база, ние бихме се оказали съвършено неподготвени да посрещем задачите, които животът ни постави след това. В 1956 г. бе изпратен в СССР първият, а две години по-късно и вторият наш аспирант по изчислителна математика. Тези двама първи наши пратеници обаче по едни или други причини не се офермираха като първи наши кадри по изчислителна математика. През 1959 г. в Обединения ядрен институт в Дубна — СССР бяха изпратени 9 души — четири математици и 5 инженери — да се запознаят с методите на работа с автоматичните сметачни машини. В 1960 г. в Московския университет бе изпратен на специализация по изчислителна математика Бл. Сендов, който още преди това, но особено след това разви изключително голяма дейност за създаването и укрепването на специалността изчислителна математика, сега профил изчислителна математика при факултета, и чиито заслуги в това отношение трябва да бъдат изрично изтъкнати.

През учебната 1959—1960 г. бе открита специализацията изчислителна математика към катедрата по Висш анализ. В нея бяха включени някои студенти от тогавашния IV курс производствен профил, които я завършиха 1961 г. Също в 1959 г. бе организирана лабораторията по изчислителна математика във факултета, снабдена с клавишни сметачни машини. Понастоящем лабораторията е изостанала в техническо отношение и се нуждае от снабдяване с модерни електронни калкулатори. От 1961 г. към катедрата по Висш анализ бе създаден секторът по изчислителна математика, в който са работили доц. Сендов, доц. Добрев и матем. В. Спиридонов. Първоначално специализиращите студенти по изчислителна математика работеха програми за машината Сетунь, които бяха изпращани в МГУ, след това — за машината ЧИФА и бяха изпращани за проверка в Румъния.

От 1961 г. бе създаден Изчислителният център при Математическия институт на БАН и Математическия факултет, който от септември същата година премина изцяло на издръжка на БАН. В 1964 г. Изчислителният център бе снабден с машината МИНСК-2, върху която оттогава и до днес се обучават студентите от специализацията изчислителна математика. Във връзка със силното увеличение на броя на студентите, специализиращи изчислителна математика, навярно е необходимостта от снабдяване на Математическия факултет със собствена модерна електронна сметачна машина.

От 1968 г. секторът по Изчислителна математика при катедрата по Висш анализ се обособи в отделна катедра по Изчислителна математика, чието ръководство бе поверено на проф. Бл. Сендов. Катедрата понастоящем се състои от ръководителя ѝ проф. Сендов, доц. Д. Добрев, асист. Т. Кирпикова, асист. М. Апостолова, асист. Св. Марков, асист. Т. Боянов, асист. В. Веселинов и двама математици М. Илиева и Б. Боянов. При сектора и катедрата по Изчислителна математика са четени следните лекции: числени методи, теория на автоматичните сметачни машини, програмиране за автоматичните сметачни машини, числени методи на линейна алгебра, функционален анализ, теория на полето, методи за трансляция, теория на автоматите, линейно програмиране, теория на игрите. Като сътрудници на катедрата са чели лекции Б. Пенков, П. Бърнев, М. Германов, М. Петков, В. Попов, В. Спиридонов.

Както вече бе споменато, след реорганизацията на методическото обучение на студентите в Софийския университет през 1948 г. на катедрата по Висш анализ бе възложена подготовката и обучението на студентите по методика на преподаването на математиката. Бе създаден съответен сектор към катедрата, в който влизаха преп. П. Иванов и асистентите Н. Павлов и Р. Раденков. След хабилитирането на др. П. Иванов в 1955 г. секторът се обособи в отделна катедра по Методика на математиката, физиката и химията с ръководител доц. П. Иванов. В нея влизаха тогава и преподавателите по методика на другите две посочени по-горе специалности. В катедрата са работили като асистенти Н. Павлов, Р. Раденков, З. Запрянов, Ив. Ганчев, Й. Кучинов, К. Петров, Д. Георгиев. В момента катедрата, обособена вече като катедра по методика на математиката, се състои от ст. асист. Ив. Ганчев, ст. асист. Й. Кучинов и асист. Д. Георгиев.

От създаването на университета математическите катедри са влизали в състава на Физико-математическия факултет, преименуван за известно време в Природо-математическия факултет. Постепенно от него се отделиха в други факултети специалностите биология, геология, география, химия. В 1963 г. Физико-математическият факултет, включващ по това време вече само специалностите математика и физика, се раздели и математическите катедри се обособиха в отделен Математически факултет. Това беше един навременен акт. Той даде възможност математиците спокойно и целенасочено да се обърнат към специфичните твърде важни и отговорни задачи, стоящи пред тях. Факултетният съвет в своя вече хомогенен състав делово и задълбочено обсъжда въпросите и компетентно взема своите решения, без да отвлеча вниманието си със странични, чужди на факултета проблеми. За първи декан на Математическия факултет бе избран проф. А. Матеев, който години наред преди това бе член на ръководството на общия Физико-математически факултет. Той заемаше този пост до 1966 г. От началото на 1967 г. до края на учебната 1967/68 г. декан бе доц. Ал. Гъонов. Трябва да се изтъкне извънредно голямата роля, която изигра др. Гъонов в качеството си на декан за организационното укрепване на факултета.

Още от създаването на Софийския университет Математическият факултет е изпълнявал важната задача да подготвя учители по математика за средните училища. След 9. IX. 1944 г. тази задача изведнъж придоби твърде остър характер, тъй като в резултат на демократизацията на средното образование броят на гимназиите в страната са увеличи от 134 през учеб. 1943/44 г. на 206 през учеб. 1944/45 г. Това създаде криза за учи-

тели особено по математика. Към май 1945 г. ние сме имали 404 учители по математика с висше образование (със и без държавен изпит) при необходимост от 703 учители. През декември 1949 г., като се вземат пред вид и професионалните училища, налице са били 502 учители висшисти при необходимост от всичко 954 учители. За да излезе от това положение, Министерството на народната просвета назначи в гимназиите голям брой прогимназиални и други учители без необходимия ценз (такива учители през учебната 1949/50 г. е имало 302 срещу 502 учители висшисти), намали броя на часовете по математика в гимназиите, увеличи седмичната заетост на учителите по математика и пр. По това време се увеличи и броят на приеманите ежегодно студенти в специалността математика — средно около 200 всяка година. От 1948 г. се откри и задочното обучение по математика. Далеч не всички студенти, записали математика, обаче са завършили следването си. Още по-малко са онези, които са завършили в срок. От 1944 г. досега са били записани 6347 редовни студенти по математика. Като приспадне 1011 от тях, които са студенти в момента, остават 5336 студенти, от които досега са завършили с държавен изпит 1680 и с дипломни работи 293, или всичко 1973, т. е. около 37%. Много по-незадоволително е положението със задочните студенти, гдето от 1427 студенти (без да се вземат пред вид 320-те студенти задочници в момента) са завършили с държавен изпит всичко 268 досега, т. е. около 19%, или по-малко от една пета. По такъв начин Математическият факултет е дал на страната от 9. IX. 1944 г. досега 2241 дипломирани учители висшисти по математика.

Днес вече не съществува криза за учители по математика. Въпреки това поради големия брой на учителски места по математика изобщо в страната — повече от 2000 места за учители висшисти — ежегодните нужди за попълване на освобождаващите се места ще поставят винаги пред факултета важната задача за подготовка на педагогически кадри с висше образование независимо от това, че такива кадри вече се готвят и на други места в страната.

След 9. IX. 1944 г. учебните планове на специалността математика бяха подлагани многократно на редица промени. Беше въведено изучаването на идеологически предмети, имащи за цел да спомогнат за формирането на диалектико-материалистически, комунистически мироглед у бъдещите специалисти. Ролята на тези предмети е особено голяма в такъв факултет като Математическия, гдето специалните математически предмети не предоставят големи възможности за непосредствено въздействие в този смисъл. Във връзка с преподаването на идеологичните предмети заслужава да бъде споменато името на преп. Б. Мунтян, чиито лекции по диалектически и исторически материализъм, които той редица години чете във факултета, в най-висока степен изпълняват своето предназначение.

Когато начиная от учебната 1949/50 г. бе премахнат учителският стаж в обучението на студентите по математика, бяха включени четения по методика на математиката, а също така и по психология и педагогика, както и педагогическа практика.

От учебната 1950/51 г. с оглед на новите задачи, стоящи пред факултета, специалността математика бе разделена на два профила — педагогически, предназначен да подготвя учители за средните училища, и производствен, подготвящ специалисти математици. По такъв начин за пръв път от

създаването на математическите катедри в университета на висшето образование по математика в България бе възложена официално задачата да подготвя не само учители по математика за средните училища, но и математици специалисти за други нужди. Както вече споменахме, през учебната 1959/60 г. бе създадена специализация по изчислителна математика към катедрата по Висш анализ. По-нататък през учебната 1961/62 г. бе създадена и специализация по математическа статистика при катедрата по Математическа статистика и застрахователна математика. Понастоящем тази специализация се ръководи от сектора по Теория на вероятностите и математическа статистика при катедрата по Висш анализ. Най-сетне през учебната 1963/64 г. бяха създадени и останалите специализации по основните клонове на математическата наука. С решение на МС от август 1967 г. специализацията по изчислителна математика бе преобразувана в профил изчислителна математика. Така днес студентите по математика са разпределени в три профила: педагогически профил, производствен профил и профил изчислителна математика. Производственият профил от своя страна се подразделя на шест специализации: алгебра, реален анализ, комплексен анализ, геометрия, механика и математическа статистика. Обучението на студентите от всички специализации на производствения профил и от профила изчислителна математика е общо в течение на първите две години, когато се изучават основните математически дисциплини. Едва след втори курс те се разделят по профили и специализации.

Преди една година Факултетният съвет на Математическия факултет, изхождайки от голямата роля, която механиката — едва от най-старите фундаментални науки — играе в съвременната научно-техническа революция, както и от голямото разширение на областите на нейното приложение, взе решение да предложи създаването на отделна специалност механика към Математическия факултет. Тази специалност ще има предназначението да готви солидно обучени кадри по механика, способни компетентно да се справят със задачите, които ще им постави развитието на икономиката в нашата страна.

През последните 2—3 години учебните планове отново бяха основно преработени. Този за педагогическия профил бе съобразен с четиригодишния курс на обучение, като в него бяха включени само онези математически предмети, които са действително необходими за придобиване на математическа култура у бъдещите наши учители, като същевременно бяха направени и някои нови въведения във връзка със съвременните тенденции за изменения на преподаването на математиката в средните учебни заведения. Що се отнася до учебния план за производствения профил, направено бе всичко възможно той да бъде съобразен със съвременното развитие на математиката в света. Същевременно отново бяха разгледани и преработени учебните програми по отделните математични дисциплини.

Учебно-преподавателската работа в Математическия факултет винаги е била поставена на солидни основи. Лекциите и упражненията са били изнасяни на нужната висота. В своята учебно-преподавателска работа факултетът е бил много съществено подпомаган от Математическия институт на БАН, чиито сътрудници всяка година са чели лекции или водили упражнения в качеството си на хонорувани преподаватели или асистенти.

По основните дисциплини, преподавани във факултета, са били отдавна написани учебници, отличаващи се с високи качества, като тези на Шюрек,

Табаков, Ценов, Попов, Чакалов, Обрешков. Учебниците на Чакалов по Теория на аналитичните функции и на Обрешков по Висша алгебра и до днес служат като прекрасни учебни помагала на нашите студенти. След 9. IX. 1944 г., освен че бяха преиздадени редица от написаните преди това учебници, бяха написани и издадени следните нови учебници: Теория на вероятностите и Теория на числата от Н. Обрешков; Проективна геометрия, Аналитична геометрия, Диференциална геометрия и Основи на математиката от Б. Петканчин; Аналитична механика том I—III от Бл. Долапчиев; Диференциално и интегрално смятане от Я. Тагамлици; Елементарна математика и Елементарна аритметика от Л. Илиев; Елементарна алгебра и Елементарна тригонометрия от Л. Илиев и Сп. Манолов; Проективна геометрия и Аналитична геометрия за физици от А. Матеев; Методика на математиката от П. Иванов, а също така следните сборници от задачи: по Елементарна математика от Чакалов, Илиев, Матеев и Манолов; по Аналитична геометрия от Ал. Гьонов и Н. Стоев; по Проективна геометрия от Н. Мартинов, по Теория на аналитичните функции от Т. Аргирова и Т. Генчев.

Математическият факултет е оказвал ценна помощ на Министерството на народната просвета по въпросите на обучението по математика в средните училища. Не само покойните академици Чакалов и Обрешков, но и по-голямата част от преподавателите, влизащи в днешния състав на факултета, са вземали дейно участие в написването и рецензирането на учебници и учебни помагала по математика, както и в изготвянето на учебни програми по математика за средното училище.

Заслужава да се спрем специално на една особена дейност на Математическия факултет, свързана със средното образование. От началото на учебната 1964/65 г. със заповед на министъра на народната просвета бе създадена специална математическа паралелка за ученици от IX, X и XI клас с подчертани математически наклонности, в която обучението се води от преподаватели на факултета по специална учебна програма. Приемането в паралелката става в IX клас с конкурс, провеждан на два етапа. От настоящата учебна година математическата паралелка бе преобразувана в Математическа гимназия, за която се предполага, че ще се състои от няколко паралелки. Тази година бяха приети две паралелки. Преподавателите от Математическия факултет се отнесоха с голямо желание и изключителна сериозност към поставената им задача. Особено големи грижи за изработването на подходящи учебни програми, както и за конкретната разработка на отделни теми от тези програми положиха доц. Мартинов, гл. ас. Шопова и гл. ас. Д. Димитров. Мнозина преподаватели във факултета — доценти и асистенти — преподаваха в тези паралелки през изтеклите пет учебни години. Резултатите са обнадеждаващи. Въпреки че обучението се водеше по твърде засилена учебна програма, включваща доста елементи от висшата математика (особено в XI клас), учениците показаха много хубави способности за усвояване на този труден материал. Понастоящем първите випуски, завършили тези паралелки, са студенти по математика и също показват добър успех. Нека отбележим още, че преподаването в Математическата гимназия дава възможност на преподавателите от Математическия факултет да експериментират в бъдеще съвсем нови учебни програми, допринасяйки по този начин за разрешаването на въпроса за целесъобразни промени в преподаването на математиката в средните училища — една задача, която

е извънредно актуална в целия свят и към която Математическият факултет проявява най-жизнен интерес.

Творческото развитие на математиката е било винаги важна част от дейността на математиците в Софийския университет още от първите години на неговото създаване. До 9. IX. 1944 г. Физико-математическият факултет беше единственият център на математическата наука в нашата страна. И днес неговата роля в това отношение е също така първостепенна, както и преди.

Първата научна работа по математика е изследването „Тетраниони“ на проф. Ем. Иванов, публикувана в 1905 г. в Годишника на Соф. у-тет. В същата година е направена и първата публикация на български математик в чуждо научно списание, принадлежаща на Д. Табаков. Проф. Табаков е дал приноси също в теорията на коничните сечения и повърхнините от втора степен, върху цикливите на Дюпен и други. Малко по-късно във Физико-математическия факултет влизат онези математици — покойните днес академици Попов, Ценов, Чакалов и Обрешков, които издигнаха българската математика на световно ниво и за дълги години наложиха своето влияние върху научноизследователската и учебно-преподавателската дейност във факултета. Всички те са прекарвали продължително време в изтъкнати чуждестранни университети във Франция, Германия и Италия.

К. Попов започва своята научноизследователска дейност като астроном. Неговата докторска дисертация, изработена в 1912 г. в Париж при големия френски математик Анри Поанкаре, е посветена на изследването на движението на малката планета Хекуба. Следват цикъл трудове из областта на външната балистика, наградени от Парижката академия на науките. Основните негови резултати в тази област са включени в неговата монография, която бе издадена на немски език в 1931 г. в Лайпциг. През 50-те години той посвети редица свои трудове на математическата теория на необратимите термодинамични процеси. Тези трудове бяха също наградени от Парижката академия на науките и издадени в Париж в монография на френски език.

Ив. Ценов в редица свои трудове се занимава с общите уравнения на движението на нехолономните системи, както и с изучаването на конкретни механични системи. В последните години от своята творческа дейност той предложи различни нови форми на уравненията на аналитичната динамика.

Л. Чакалов даде забележителни приноси в многобройни различни области на анализа и алгебрата: неопределени уравнения, проблемата за квадратурите на лунички, изследвания върху Римановата цета-функция, Рикатииви диференциални уравнения, теория на целите функции, еднолистни функции, тригонометрични редове, квадратурни формули. Особено ценни са неговите изследвания върху теоремата за средните стойности и нейни обобщения.

Н. Обрешков в своите близо 200 научни труда даде ценни резултати в различни области на математиката. Извънредно многобройни са неговите приноси върху разпределението на нулите на полиномите и целите функции, измежду които специално трябва да се споменат обобщенията на теоремите на Декарт и Бюдан—Фурие. Резултатите от тези негови продължителни изследвания са включени в две негови монографии, издадени едната на немски,

другата на български език в 1963 г. В теорията на сумирането на разходящите редове той въведе свои методи на сумиране, прилагани многократно от други автори у нас и в чужбина — в СССР, Англия, Индия и др. Обрешков е разработил също така въпроси от областта на диофантовите апроксимации. Тук той в 1956 г. за пръв път намери точната стойност на т. нар. константа на Борел, разрешавайки по този начин проблем, поставен 50 години преди това. Освен посочените области Обрешков е дал ценни приноси също така в теорията на обобщените ортогонални полиноми, численото пресмятане на уравненията, теорията на вероятностите и математическата статистика и др.

Математиците от следващото поколение, които също така имаха възможността да специализират за по-дълги или по-кратки срокове в големите университети на Германия и Франция, станаха достойни продължители на делото на нашите покойни академици в областта на творческото развитие на математиката. Без да си поставяме за цел да бъдем изчерпателни, ще споменем някои от по-важните постижения на тези наши математици, които и днес, намирайки се в годините на своята творческа зрелост, продължават активно да работят и да дават ценни научни приноси.

Акад. Б. Петканчин, чиито работи са главно от областта на диференциалната геометрия на роевете прави в евклидовата, елиптичната и двуосната геометрии, създаде пръв аналитичния апарат за общи изотропни роеве прави в елиптичното пространство. Той изгради аксиоматично реалната и комплексна двумерна Мьобиусова геометрия. Освен това той е дал приноси в областта на интегралната геометрия, еквивариантната диференциална геометрия, основите на геометрията и др. Някои от изследванията на акад. Петканчин бяха продължени от други български геометри.

Акад. Л. Илиев даде приноси в теорията на еднолистните функции, аналитичната непродължимост и свръхсходимост на степенни редове и теорията на някои класи цели и специални функции. Така той реши поставения отдавна въпрос за аналога при двусиметричните еднолистни функции на теоремата на Сегьо. Резултатите на Илиев във втората област са изложени в една монография, излязла на български и на немски език. В третата област той изгради теория на известна класа от цели специални функции, за които намери интегрални представяния. Изследванията на акад. Илиев бяха продължени от други математици у нас и в чужбина.

Чл.-кор. Бл. Долапчиев е разработвал въпроси от теорията на вихровите конфигурации, гдето е допринесъл за изясняването на математическите основи на Кармановия модел на вихровите улици. Резултатите му върху стабилността на вихровите улици са обединени в една монография, издадена на немски език в ГДР. През последните години, работейки в областта на аналитичната динамика, излизайки от въведените от него обобщени уравнения на Лагранж, той подведе под обща схема известните уравнения за нехолономни системи на Лагранж, Нилсен, Ценов, съпоставяйки им съответни вариационни принципи.

Чл.-кор. Я. Тагамлици, чиито работи са главно от областта на функционалния анализ, посвети голям брой свои трудове на теорията на неразложимите елементи и достигна до извънредно общи теореми, като същевременно приложи тези свои резултати и към въпроси от класическия анализ. Така в изследването си върху Абелевия интерполационен ред той придаде извънредно завършен вид на теорията на този ред. Той има приноси също

в теорията на реалните функции, интегралните уравнения и др. Изследванията на Я. Тагамлицки в областта на функционалния анализ бяха продължени от редица негови ученици.

Проф. А. Матеев работи върху диференциалната геометрия на конгруенции прави и конгруенции криви в евклидово, елиптично и хиперболично пространство, а също върху диференциалната геометрия на векторно поле в евклидово и псевдоевклидово пространство.

Тук трябва да се спомене и покойният доц. Дуйчев, работил в теорията на алгебричните полета, теорията на Галуа, върху неразложимост на полиноми и др., който в 1956 г. пръв даде аритметично доказателство на важната теорема за съществуване на безбройно много прости идеали от първа степен в произволно алгебрично разширение на полето на рационалните числа, доказвана преди това само с трансцендентни методи.

Най-сетне от средата на 50-те и особено от началото на 60-те години започва активната научноизследователска дейност и на следващото поколение математици, които започнаха като ученици на своите професори във факултета и които в по-голямата си част се оформиха окончателно като научни работници след специализация в Московския университет. Продължавайки в редица случаи изследванията на своите предшественици, те от своя страна също разшириха списъка на областите, разработвани в Математическия факултет.

Ето един кратък преглед на областите, в които са работили или работят някои от представителите на това поколение: проф. Сендов — теория на апроксимациите, по-специално апроксимация на функции и множества относно Хаусдорфова метрика — една област, в която той е пионер, а също така функционален анализ, моделиране на биологични системи; доц. Пенков — теория на вероятностите и математическата статистика, теория на апроксимациите; доц. Чобанов — основи на механиката; доц. Гьонов — диференциална геометрия на роеве прави в евклидово и риманово пространство; доц. Генчев — частни диференциални уравнения с неотрицателна квадратична форма; доц. Скордев — функционален анализ и математична логика; доц. Дочев — разпределение и числено пресмятане на корени, екстремални свойства на полиноми, развитие в редове по полиноми, теория на асоциативните алгебри; доц. Проданов — функционален анализ и топология; доц. Добрев — функционален анализ, теория на крайните автомати; доц. Мартинов — дескриптивна геометрия на елиптичното пространство, теория на графите, Клайнови геометрии; доц. Дойчинов — топология; Т. Аргирова — конформно и квазиконформно изображение; Д. Шопова — функционален анализ; Ив. Иванова — алгебрична и диференциална геометрия на съвкупности от прави в четиримерното проективно пространство; Д. Димитров — разпределение на нулите на полиноми и цели функции; В. Диамандиев — кинематика; З. Запрянов — газова динамика; Н. Хаджииванов — топология; Ив. Ганчев — логически проблеми в методиката на обучението по математика; Й. Кучинов — геометричните преобразования в обучението по математика в средното училище, и др.

Както се вижда от направения кратък преглед на научноизследователската дейност във факултета, една голяма част от тази дейност е била извършена именно след 9. IX. 1944 г. Голяма част от извънредно ценните приноси на покойните академици Попов, Ценов, Чакалов и Обрешков се пада именно на този период. Също в този период са извършени и подав-

ляващата, основната част от научните изследвания на днешните наши академици и чл.-кореспонденти. От 9. IX. 1944 г. досега математиците от Математическия факултет на Софийския университет са публикували повече от 600 научни труда — една бройка, чието значение става по-ясно, когато се вземе пред вид високият критерий за научни публикации, който съществува във факултета, както и фактът, че в първата половина от разглеждания период броят на активно работещите математици във факултета не е надхвърлял твърде силно числото десет.

Говорейки за научноизследователската дейност в Математическия факултет, трябва да споменем тук Семинара по анализ, започнал своята работа още през средата на 20-те години под ръководството на Чакалов и Обрешков и продължил по-сетне да функционира под ръководството само на Чакалов, който е играл голяма роля за формирането на научната мисъл и научните интереси у математиците у нас особено в периода преди Втората световна война. Той продължи да съществува и след 9. IX. 1944 г., докъм средата на 50-те години. Трябва също да се спомене и кръжокът при катедрата по Диференциално и интегрално смятане, който под ръководството на проф. Тагамлицки работи особено активно през 50-те години и който допринесе извънредно много за научното израстване на голяма част от нашите по-млади математици. Мнозина от днешните доценти във факултета са направили своите първи стъпки в науката именно в този кръжок и с благодарност си спомнят за това.

Днес във факултета функционират следните научни семинари, работещи с обединените сили на факултета и Математическия институт при БАН: семинар по функционален анализ при катедрата по Диференциално и интегрално смятане, семинари по теория на аналитичните функции и по частни диференциални уравнения при катедрата по Висш анализ, семинар по механика при катедрата по Теоретична механика, семинари по теория на апроксимациите, по теоретични въпроси на кибернетиката и по автоматизация на програмирането при катедрата по Изчислителна математика, а също така и студентски научни кръжоци при катедрите по Диференциално и интегрално смятане, Висша алгебра, Геометрия и Теоретична механика. Научните семинари и студентските научни кръжоци играят важна роля за поддържане на творческа атмосфера в Математическия факултет.

Спирайки се специално на въпроса за научното израстване на младите математически кадри през разглеждания 25-годишен период, трябва да кажем, че за съжаление в това отношение не винаги е било правено всичко, което е необходимо. По-точно казано, този период се разделя в това отношение на две части. Първата от тях, обхващаща първите 15 години, се характеризира с това, че през това време нито един млад български математик не бе изпратен на специализация в чужбина. Изключение правят двете аспирантури по изчислителна математика в СССР през 1956 и 1958 г., които по една или друга причина не оказаха влияние за развитието на математиката у нас и поради това не опровергават верността на горната констатация. Като се прибавят тук и петте години на войната, получава се един 20-годишен период, през който българската математика е била лишена от жива връзка със световната математическа мисъл. Липсата на тази връзка, разбира се, не можеше в никакъв случай да бъде запълнена посредством получаването на чужди периодични научни списания или пък от ред-

ките и краткотрайни излизания на конгреси на най-изтъкнатите наши математици по това време.

Естествено това продължително откъсване на българската математика от световното развитие не можеше да не даде своето неблагоприятно отражение. Положението се задълбочаваше, както сега си даваме сметка, и от обстоятелството, че тъкмо през десетилетието, непосредствено следващо годините на войната, световната математика навлезе в един период на неочаквано бурно развитие, което, както изглежда, не е завършило и досега. При това касае се не просто до възникването на нови математически области — явление повече или по-малко обичайно за двадесетия век, — но до създаването и развитието на такива методи в абстрактната математика, които до голяма степен промениха физиономията на самата математика. Като един пример нека споменем само изключително бурното развитие на онези теории, които се обединяват от наименованието алгебрична топология, като например диференциалната топология или хомологичната алгебра, чиито методи проникват днес не само в абстрактните части на математиката, каквито са алгебрата или алгебричната геометрия, но и в такива класически области като теорията на частните диференциални уравнения, правейки ни да виждаме с други очи цялата структура на съвременната математика и и по нов начин да схващаме мястото и значението на отделните нейни части. Благодарение на споменатите по-горе причини българската математика закъсна в своето приобщаване към това развитие на математиката в света.

Както вече казахме, положението със специализацията се промени коренно от 1959 г. Това се обяснява с факта, че особено след Априлския пленум от 1956 г. Партията и правителството започнаха в още по-голяма степен да обръщат внимание на науката у нас изобщо и на математическата наука в частност, а също и с обстоятелството, че днешните наши академици и чл.-кореспонденти, които имаха правилно разбиране за нуждата от специализация на младите математически кадри, имаха по това време вече необходимия авторитет, за да поставят този въпрос с цялата му сериозност пред нашите ръководни органи. Трябва да се изтъкне и голямата отзивчивост, с която се отнасяше към този проблем и бившият министър на народната просвета др. Г. Ганев.

Последните десет години бяха важен период за по-младото поколение математици, които почти всички получиха възможността да прекарат по-малко или повече време като специализанти в Московския университет. Тази възможност се използва в още по-голяма степен от най-младото поколение днешни математици, голяма част от които преминаха или преминават в момента през аспирантура в СССР, а някои от тях завършиха математика като студенти там. Непосредственият досег с такъв голям център на световната математика, какъвто е Московският университет — един център, в който наред с някои от най-големите имена на съвременната математика работят и цяла армия от по-млади и извънредно талантили математици, не можеше, разбира се, да не даде своето благоприятно отражение за развитието на математиката у нас, особено в лицето на нейните по-млади и най-млади представители. Големият брой спецкурсове, които се четат през последните години във нашия факултет — през миналата учебна година например той достигна до 30, — е само един от признаците, които говорят за едно явно активизиране на творческите усилия.

Помощта, която Московският университет ни оказва, се изразява и в дългосрочни гостувания на съветски математици у нас. Академикът на УССР Б. В. Гнеденко в течение на един семестър чете у нас лекции по теория на масовото обслужване. Лекции четеха също така съветските математици В. Г. Карманов, А. Г. Костюченко, Н. А. Дмитриев, Г. Ф. Лаптев, Н. И. Кованцов. В момента наш гост е А. Д. Соловьев, който чете лекции върху асимптотични методи и Марковски процеси.

През същите тези десетина последни години се увеличи и възможността за специализации в западни страни, а също така и за участие на наши математици на най-различни международни научни форуми. Тези възможности също бяха използвани. Многобройни са както гостуванията на чужди математици у нас, така и командировките на наши математици на конгреси и симпозиуми в чужбина, където те като правило винаги са изнасяли свои доклади. На почти всички международни конгреси по математика след войната участваха и български представители. Особено масово нашата математика се представи на Световния конгрес в Москва в 1966 г., в който взеха участие по-голямата част от преподавателите в Математическия факултет.

Българските математици на два пъти през разглеждания период организираха у нас свои конгреси с гости от чужбина — Първи през октомври 1956 г. и Втори през август — септември 1967 г. И в двата тези конгреса представителите на Математическия факултет взеха най-дейно участие със свои научни доклади. Големият брой, над 200 гости делегати от чужбина, взели участие във Втория конгрес на българските математици, бе едно косвено признание за значението и постиженията на българската математика, най-голям дял в която има именно Математическият факултет на Софийския университет.

Днес, оглеждайки изминатия път през изтеклите 25 години, ние имаме всичкото основание да бъдем доволни. През този, тъй важен за развитието на нашата Родина период Математическият факултет живя пълнокръвен живот, извърши огромна и полезна учебно-преподавателска работа и обогати родната наука с ценни научни приноси. Наброяващ на 9. IX. 1944 г. всичко пет професори, двама доценти и трима асистенти, днес той представлява един колектив, достигнал внушителната цифра 50 души. Петима от тях са доктори на науката от новия тип, десет са кандидати на науките, други десет в момента работят над своята кандидатска дисертация или са аспиранти. Живи са творческите традиции на големите наши предшественици. Научноизследователската активност е в подем. Ние гледаме с увереност в бъдещето и не се съмняваме, че българските математици и специално математиците от Софийския университет ще се справят с чест със задачите, които ще им постави нашето социалистическо Отечество в своя път към комунизма.